

Vizuālā māksla 1.–9. klasei

Mācību priekšmeta programmas paraugs speciālo izglītības programmu īstenošanai

VISC redakcija

Satura rādītājs

Ievads.....	2
Mācību priekšmeta mērķis un uzdevumi.....	3
Mācību satura apguves secība un apguvei paredzētais laiks	4
1. klase	4
2. klase	6
3. klase	8
4. klase	10
5. klase	12
6. klase	14
7. klase	16
8. klase	18
9. klase	20
Izmantojamie mācību līdzekļi un metodes	22
Līdzekļi.....	22
Metodes	22
Mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni	23

Ievads

Mācību priekšmeta "Vizuālā māksla" programmas paraugs (turpmāk – programma) veidots atbilstoši Vispārējās izglītības likumam un valsts standarta pamatizglītībā un pamatizglītības mācību priekšmeta "Vizuālā māksla" standartā izvirzītajiem galvenajiem mērķiem un uzdevumiem, ievērojot speciālās pamatizglītības programmā izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem izvirzītos mērķus un uzdevumus.

Programma ir veidota, lai īstenotu speciālās izglītības programmas izglītojamajiem ar viegliem garīgās attīstības traucējumiem.

Programma ir speciālās izglītības programmas sastāvdaļa, kuru veido mācību priekšmeta mērķi un uzdevumi, mācību saturs, mācību satura apguves secība un apguvei paredzētais laiks, mācību sasniegumu vērtēšanas formas un mācību satura apguvei izmantojamo mācību līdzekļu un metožu uzskaitījums.

Piedāvātajai programmai ir ieteikuma raksturs. Katrs pedagogs var veidot savu mācību priekšmeta programmu vai konkretizēt un papildināt šīs programmas mācību saturu, tā apguves secību, mācību metodes, izmantojamās mācību līdzekļus utt., piemērojot izglītojamo spējām un vajadzībām.

Izglītojamie 1.–4. klasē apgūst elementāras prasmes mākslas darbu izpētē, to novērtēšanā, radošo darbu veikšanā, kas rada interesi par vizuālās mākslas dažādām darba formām un izpildes tehnikām. Sarunas par mākslu attīsta domāšanu, valodu un iztēli. Mācību saturs piedāvāts atbilstoši izglītojamo attīstības, spēju līmenim un veselības stāvoklim, nodrošinot sabiedriskajai un personiskajai dzīvei nepieciešamo pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi.

Mācību priekšmeta mērķis un uzdevumi

Mācību priekšmeta mērķis

Sekmēt izglītojamā emocionālo un intelektuālo attīstību, pilnveidot un attīstīt viņu radošās spējas, interesi par mākslu un radīt priekšnoteikumus mākslinieciskās un radošās darbības pieredzes daudzveidīgai izmantošanai.

Mācību priekšmeta uzdevumi

Radīt iespēju izglītojamajam:

- apgūt vizuālos izteiksmes līdzekļus un to īpašības mākslas darbos;
- apgūt raksturīgākos mākslas veidus, žanrus, tehnikas un sekmēt izpratni par mākslas darba tapšanas procesu;
- izmantot dabā un kultūrvidē saskatītās vizuālās vērtības savos radošajos darbos;
- izmantot dažādas vizuālās mākslas tehnikas un materiālus savos radošajos darbos;
- iepazīt mākslas pasaules daudzveidību un veidot saudzīgu attieksmi pret dabu un kultūrvidi;
- novērtēt savu un citu izglītojamo radošo darbu.

Mācību satura apguves secība un apguvei paredzētais laiks

1. klase

Tēmas	Ieteicamais stundu skaits	Temats	Sasniedzamie rezultāti
Sagatavošanās vingrinājumi	18	<p>Vizuālās mākslas stundas specifika un prasības</p> <p>Ornamenta zīmēšana, izmantojot atbalsta punktus rūtiņu tīklā</p> <p>Ornamentu veidošana joslā, izmantojot trafaretus ar ģeometriskām figūrām</p> <p>Ģeometriskas figūras</p>	<p>Ir priekšstats par mācību priekšmeta uzdevumiem un prasībām, kas jāievēro stundā.</p> <p>Mācās sagatavoties stundai.</p> <p>Mācās pareizi turēt zīmuli, lietot dzēšgumiju un flomāsteru.</p> <p>Apgūst, kā noteikt lapas augšējo un apakšējo malu.</p> <p>Apgūst, kā zīmējumā izmantot dažādas līnijas un līniju veidus.</p> <p>Patstāvīgi vai ar skolotāja palīdzību nostiprina burtu elementu zīmēšanu.</p> <p>Mācās atpazīt ģeometriskās formas un grupēt figūras pēc lieluma un krāsas.</p> <p>Apgūst formu izmantošanu ornamentu zīmēšanā.</p> <p>Nostiprina prasmes zīmēt pēc parauga.</p>
Dekoratīvie darbi	20	<p>Ģeometrisku formu un laukumu rotāšana (šķīvis, lakats, salvete, grāmatzīme), izmantojot dažādas līnijas</p> <p>Spiedogu tehnika un aplikācijas</p> <p>Hromatisko krāsu trīs pamatkrāsas</p>	<p>Nostiprina prasmi patstāvīgi vilkt slīpas, liektas, horizontālas līnijas un rotāt dažādu formu laukumus.</p> <p>Izmantojot tabulu ar ornamentu rakstu paraugiem, mācās veidot savu ornamentu.</p> <p>Nostiprina prasmi darbu veikt rūpīgi.</p> <p>Veido iemaņas zīmēt ar grafiskiem līdzekļiem.</p> <p>Apgūst plēsto aplikāciju.</p> <p>Apgūst prasmes strādāt ar spiedogiem, veidojot rakstu joslu.</p> <p>Veido priekšstatu par hromatisko krāsu trīs pamatkrāsām – dzeltenu, sarkanu, zilu.</p>

Tēmas	Ieteicamais stundu skaits	Temats	Sasniedzamie rezultāti
			<p>Mācās krāsu īpašības un apgūst to izmantošanu, veicot dažādus uzdevumus.</p> <p>Priekšstats par krāsu apli.</p> <p>Nosauc un atšķir krāsas.</p> <p>Iepazīstas ar materiālu daudzveidību (zīmuļi, vaska krītiņi, flomāsteri, guašas krāsas, akvarelis).</p>
Attēlojums plaknē	10	Priekšmeta (piemēram, auga, cepures, zivs, galda, kuģa, mašīnas, mājas) formu analīze	<p>Mācās atšķirt priekšmetu pēc ģeometriskas formas, lieluma un krāsas.</p> <p>Mācās zīmēt priekšmetus, savienojot punktus.</p> <p>Veido prasmi orientēties zīmēšanas lapā.</p> <p>Veido prasmi rūpīgi izkrāsot zīmējumu, ievērojot tā kontūras.</p>
Tēls vizuālās mākslas darbā	14	Pasaku tēlu vizualizācija	<p>Mācās radoši attēlot zīmējumā pasaku tēlus.</p> <p>Apgūst prasmes ievērot lieluma attiecības, tuvāk un tālāk esošos priekšmetus.</p>
Sarunas par mākslu	10	<p>Izstāžu un muzeju apmeklēšana</p> <p>Dažādu mākslinieku (piemēram, M. Stārastes, A. Kronberga, K. Sūniņa) ilustrācijas bērnu grāmatām un to salīdzināšana</p> <p>Mākslinieciskie materiāli un darba piederumi</p>	<p>Mācās mākslas darbos saskatīt formas, lielumus un krāsas.</p> <p>Mācās saskatīt tēlu kopīgās un atšķirīgās pazīmes.</p> <p>Sākotnēja iepazīšanās ar mākslas darbu (oriģinālu).</p> <p>Priekšstats par ilustrāciju.</p> <p>Apgūst prasmes saskatīt atšķirīgos attēlošanas paņēmienus mākslinieku darbos.</p> <p>Var nosaukt mākslinieka darba piederumus un materiālus, kurus izmanto mākslas darbos.</p>

2. klase

Tēma	Ieteicamais stundu skaits	Temats	Sasniedzamie rezultāti
Sagatavošanās vingrinājumi	8	Prasības un noteikumi vizuālās mākslas stundās Iepazīšanās ar materiālu daudzveidību un to īpašībām, vingrinājuma uzdevumu veikšana	Patstāvīgi sagatavojas stundai. Ievēro darba aizsardzības nosacījumus, strādājot patstāvīgi. Apgūst prasmes strādāt ar dažādiem materiāliem – grafitu, pasteli, vaska krītiņiem, krāsu zīmuļiem, gvašu, akvareli. Apgūst un nostiprina prasmi strādāt ar dažādiem materiāliem un instrumentiem.
Dekoratīvie darbi	16	Joslas rotāšana, izmantojot dabas elementus (piemēram, lapu, ogu) Punkts un līnija – latvju raksta pamatelements Joslas rotājuma sastādīšana, izmantojot latvju rakstu zīmes Dekoratīvo un lietišķo darbu izgatavošana un izmantošana (apsveikums, ielūgums, afiša, eglītes rotājumi) Krāsu aplis Pamatkrāsu atvasinātās krāsas	Nostiprina prasmi vienmērīgi izkārtot rotājuma elementus noteiktas formas laukumā. Nostiprina prasmi uzzīmēt latvju rakstus, izmantojot līniju un punktu. Veido prasmi ievērot ritma rindu, rotāt noteiktu laukumu, izmantojot vienkāršus etnogrāfiskos elementus. Izmanto dekoratīvos un lietišķos darbus ikdienā un svētkos. Veido priekšstatu par pamatkrāsu atvasinātajām krāsām.
Attēlojums plaknē	16	Augļu un dārzeņu gleznošana, ievērojot to formu un krāsu Priekšmeta (vāzes, rotaļlietas, zieda, koka) vērošana un zīmēšana Cilvēka ķermeņa proporcijas	Mācās pareizi izvietot lapā zīmējumu. Nostiprina prasmi attēlot priekšmetu, ievērojot formu, krāsu un lielumu. Prot izvēlēties papīra lapas izvietojumu (horizontāli vai vertikāli) atkarībā no attēlojamā priekšmeta. Veido priekšstatu par stāvoša cilvēka ķermeņa proporcijām.
Tēls vizuālās mākslas darbā	16	Pasakas ilustrācija Redzētā, dzirdētā, sajustā un pārdzīvotā vizualizācija	Veido prasmi radoši ilustrēt pasakas. Vizualizē redzēto, dzirdēto, sajusto un pārdzīvoto jaunā mākslas darbā.

Tēma	Ieteicamais stundu skaits	Temats	Sasniedzamie rezultāti
			Attīsta, nostiprina un bagātina priekšstatu par apkārtējo pasauli.
Sarunas par mākslu	16	<p>Grafika – tēlotājas mākslas veids. Grafikas mākslinieciskie izteiksmes līdzekļi (līnija, līniju ritmi, laukums)</p> <p>Grāmatu grafika</p> <p>Profesijas vizuālajā mākslā (piemēram, gleznotājs, grafiķis, tēlnieks, arhitekts)</p> <p>Ekskursijas uz interešu izglītības centriem, jaunrades centriem, mākslas skolām</p>	<p>Apzina tēlotājas mākslas veidu "grafika".</p> <p>Iepazīstas ar latviešu grafiķiem – grāmatu ilustratoriem (F. Pauļuka, I. Ceipe, J. Pīgoznis).</p> <p>Veido priekšstatu par grāmatas noformējumu (vāks, priekšlapa, lappuses).</p> <p>Mācās saskatīt grafikas atšķirību no glezniecības.</p> <p>Mācās izmantot grafikas mākslinieciskos izteiksmes līdzekļus.</p> <p>Veido priekšstatu par profesijām, kas saistītas ar vizuālo mākslu, un šo profesiju nozīmi.</p> <p>Veido priekšstatu par brīvā laika pavadīšanu, kas saistīta ar mākslu.</p>

3. klase

Tēma	Ieteicamais stundu skaits	Temats	Sasniedzamie rezultāti
Sagatavošanās vingrinājumi	8	Materiālu daudzveidība vizuālajā mākslas darbā Vizuālā mākslas darba pagatavošanas secība	Mācās sagatavot materiālus darbam. Nosauc izmantojamus materiālus un mācās tos izmantot mākslas darbā. Zina veicamā darba secību.
Dekoratīvie darbi	14	Tekstūra un faktūra (piemēram, zāle, smiltis, viļņi, audums, koku mizas) dekoratīvajos darbos Sejas mīmikas atveidošana, maskas Dekoratīvs darbs (piemēram, panno, flīžu josla) Simetriska un asimetriska kompozīcija	Apgūst prasmes lietot dažādu līniju ritmus. Mācās analizēt faktūras un tekstūras. Veido prasmi strādāt plēstajā un grieztajā aplikācijā. Mācās veidot masku atbilstoši paraugam. Saskata cilvēka sejas mīmiku un zīmē to. Iepazīstas ar maskas lietojumu un nozīmi. Strādā individuāli un sadarbojoties. Apgūst prasmi zīmēt un iekomponēt ornamentu simetriskā un asimetriskā kompozīcijā (piemēram, cimds, šalle, tapete).
Attēlojums plaknē	20	Lodes formas priekšmetu (piemēram, ābola, kāposta, apelsīna) zīmēšana Būvformu (ēku, namu) zīmēšana, izmantojot kvadrāta, taisnstūra, apļa un trijstūra formas Krāsu aplis (12 krāsas) Cilvēka ķermeņa daļu proporcijas, cilvēks kustībā	Veido iemaņas plānot sava darba gaitu, attēlojot priekšmetus. Mācās zīmēt noapaļotas formas priekšmetus. Mācās attēlot dažādas ēkas (pilis, pilsētas arhitektūra) – vienkāršu, daudzstāvu. Apgūst jēdzienus: masīvs, monolīts, balsts, pārsegums. Atpazīt un nosauc krāsas, kas ir krāsu aplī. Veido priekšstatu par cilvēka ķermeņa proporcijām kustībā. Veido iemaņas attēlot cilvēku kustībā.

Tēma	Ieteicamais stundu skaits	Temats	Sasniedzamie rezultāti
Tēls vizuālās mākslas darbā	20	<p>Pilsētas vai lauku ainavas attēlojums (piemēram, nami, transports, koki)</p> <p>Dzīvnieku un kukaiņu zīmēšana</p> <p>Radoša darba veidošana pēc nosacījumiem</p>	<p>Veido prasmi vienā zīmējumā apvienot vairākus priekšmetus, veidojot pilsētas vai lauku ainavas kompozīciju.</p> <p>Mācās attēlot tuvāk un tālāk esošos dzīvniekus un kukaiņus.</p> <p>Attīsta prasmi veidot radošu darbu pēc nosacījumiem (formāts, tehnika, izpildes laiks).</p> <p>Apgūst prasmi aizpildīt lapu.</p>
Sarunas par mākslu	10	<p>Glezniecība – tēlotājas mākslas veids.</p> <p>Glezniecības mākslinieciskie izteiksmes līdzekļi (krāsa, laukums, kontrasts, faktūra)</p> <p>Glezniecības un grafikas mākslinieciskie izteiksmes līdzekļi</p>	<p>Apzina tēlotājas mākslas veidu "glezniecība".</p> <p>Veido priekšstatu par to, kas ir glezniecība.</p> <p>Mācās saskatīt grafikas atšķirību no glezniecības.</p> <p>Nosauc svarīgākos glezniecības un grafikas izteiksmes līdzekļus.</p> <p>Mācās izmantot glezniecības mākslinieciskos izteiksmes līdzekļus.</p>

4. klase

Tēma	Ieteicamais stundu skaits	Temats	Sasniedzamie rezultāti
Sagatavošanās vingrinājumi	4	Vingrinājuma uzdevumi dažādu vizuālās mākslas tehniku apgūšanā	Veido prasmi sagatavot materiālu darbam. Apgūst dažādas tehnikas, izpildot vingrinājumus.
Dekoratīvie darbi	16	Kvadrāta un apļa kompozīcija Dabas formu stilizēšana, siluets Iniciāļi un monogramma	Mācās izvēlēties un saskaņot krāsas, vērojot etnogrāfiskos darbus. Mācās veidot dekoratīvos darbus kvadrāta un apļa kompozīcijā. Mācās veidot dekoratīvos darbus, izmantojot siluetus. Mācās izkārtot ornamentu kvadrāta vai apļa laukumā. Saskata ornamentu veidus lietišķās mākslas paraugos. Zīmē burtus, izmantojot rūtiņas (3 : 5). Izgatavo iniciāļus vai monogrammu.
Attēlojums plaknē	20	Priekšmetu zīmēšana vērojot Ģeometriskas formas zīmēšana Cilindriskas formas priekšmetu, kas atrodas zem redzes horizonta, zīmēšana Cilvēka portrets	Mācās analizēt attēlojamo priekšmetu (piemēram, formu, krāsu), vērojot dabas materiālus. Mācās attēlot telpiskas formas priekšmetus – kubu un cilindru. Veido iemaņas aprēķināt zīmējuma lielumu attiecībā pret darba lapu. Veido iemaņas attēlot priekšmeta proporcijas, formu un krāsu. Attīsta iemaņas izmantot palīglīnijas, veidojot zīmējumu. Veido priekšstatu par priekšmeta apjomu ar gaismas un ēnas attēlojumu. Veido priekšstatu par cilvēka portreta zīmēšanu.

Tēma	Ieteicamais stundu skaits	Temats	Sasniedzamie rezultāti
Tēls vizuālās mākslas darbā	20	<p>Glezniecības žanrs – ainava (pilsētas ainava, lauku ainava, marīna)</p> <p>Glezniecības kompozīciju veidi (horizontālā, no dažādiem skatu punktiem)</p> <p>Bērna un pieauguša cilvēka ķermeņa proporciju atšķirības</p> <p>Glezniecības žanri (klusā daba, portrets)</p>	<p>Saskata un attēlo ainavu dažādību un to savdabību.</p> <p>Apgūst prasmes saskatīt un atveidot dažādus kompozīcijas veidus radošā darbā.</p> <p>Attēlo redzētos pārdzīvojumus un izjūtas radošā darbā, izmantojot bērna un pieauguša cilvēka figūras.</p> <p>Zina glezniecības žanru "klusā daba" un "portrets".</p>
Sarunas par mākslu	12	<p>Latviešu tautas lietišķā māksla</p> <p>Arhitektūra pilsētā un laukos</p>	<p>Veido prasmes pastāstīt par mākslas darbā attēloto.</p> <p>Izzina latviešu tautas tradicionālo mākslu (lietišķo mākslu).</p> <p>Veido prasmes salīdzināt arhitektūras īpatnības pilsētā un laukos.</p>

5. klase

Tēma	Ieteicamais stundu skaits	Temats	Sasniedzamie rezultāti
Mākslinieciskie izteiksmes līdzekļi	6	Līniju ritmi Simetriska un asimetriska kompozīcija Auga stilizācija	Ir priekšstats par līniju ritmu kā vizuālās mākslas izteiksmes līdzekli. Saskata līniju ritmus dabā un mākslas darbos. Zīmē dažādus līniju ritmus. Zina simetriskas un asimetriskas kompozīcijas veidošanas pamatprincipus. Patstāvīgi veido simetriskas un asimetriskas kompozīcijas. Zina stilizācijas pamatprincipus. Veic auga stilizāciju.
Krāsa	6	Hromatisko krāsu aplis Kaimiņkrāsas	Ir priekšstats par krāsu saskaņu. Jauc kaimiņkrāsas. Saskata un nosauc krāsu salikumus reprodukcijās vai mākslas darbos. Veido dekoratīvas kompozīcijas.
Telpiskums, telpa, objekts	8	Lineārā perspektīva ar vienu satekpunktu Apjoms plaknē Ģeometriskas figūras	Zina lineārās perspektīvas ar vienu satekpunktu zīmēšanas nosacījumus. Modelē, zīmē un glezno priekšmeta apjomu, izmantojot gaismu un ēnu. Veic apjomīga priekšmeta gaismas un ēnas analīzi. Ir priekšstats par priekšmetu uzbūvi un saskata tajos ģeometriskas figūras. Zina un nosauc ģeometriskas figūras. Patstāvīgi vai ar skolotāja palīdzību saskata un lieto savos darbos ģeometrisko figūru pamatelementus.
Zīme, simbols, ornamenti	8	Burtu dizains Vizuālā informācija Latvju rakstu zīmes (augošais raksts)	Saskata burtu šriftu daudzveidību grāmatu grafikā vai datorgrafikā. Zina zīmēto burtu, izmantojot rūtiņas veidošanas nosacījumus. Veido informatīvu ziņojumu rūtiņās.

Tēma	Ieteicamais stundu skaits	Temats	Sasniedzamie rezultāti
		Ornamenti lietišķajos mākslas darbos	<p>Ir priekšstats par informācijas vizualizēšanas nosacījumiem.</p> <p>Pēta augošā raksta motīvus lietišķajā mākslā.</p> <p>Atkārtoto raksta motīvus rūtīnās.</p> <p>Radoši veido simetrisku ornamentālo kompozīciju.</p>
Glezniecības žanri	3	Klinšu un alu zīmējumi (gleznojumi)	<p>Ir priekšstats par klinšu un alu zīmējumiem.</p> <p>Zīmē siluetus, atdarinot senos klinšu un alu zīmējumus.</p> <p>Skicē cilvēka ķermeni kustībā.</p>
Sarunas par mākslu	3	Latviešu glezniecības pamatlicēji	<p>Nosauc latviešu glezniecības pamatlicējus.</p> <p>Apskata latviešu glezniecības vecmeistaru ievērojamākos darbus.</p>

6. klase

Tēma	Ieteicamais stundu skaits	Temats	Sasniedzamie rezultāti
Mākslinieciskie izteiksmes līdzekļi	8	Līdzsvarota kompozīcija Centrālā un "S" veida kompozīcija Dabas formu stilizācija Laukums Kontrasts	Ir priekšstats par līdzsvarotas kompozīcijas veidošanas principiem. Saskata līdzsvarotu kompozīciju reprodukcijās un mākslas darbos. Veic radošus darbus, izmantojot centrālo un "S" veida kompozīciju. Zina glezniecības žanru "ainava". Ir priekšstats par ainavas kompozīcijas veidošanu. Pēc skices veido savu ainavas kompozīciju. Vēro dabas formas. Veic dabas formas stilizāciju. Veic dekoratīvo darbu, izmantojot dabas formu stilizācijas. Ir priekšstats par laukumu sadalījumu mākslas darbā. Ir priekšstats par kontrasta lietojumu mākslas darbos. Iepazīstas ar datorprogrammas tehniskajām iespējām ornamentu veidošanā.
Krāsa	4	Krāsu gamma Krāsu saskaņa mākslas darbā	Ir priekšstats par siltām un vēsām krāsām mākslas darbā. Saskata krāsu salikumu dažādu tautu etnogrāfiskajos izstrādājumos. Veido dekoratīvo darbu noteiktā krāsu gammā.
Telpiskums, telpa	8	Objekts telpā – kubs Ainava ar stafāžu	Saskata telpiskas formas arhitektūrā. Zīmē kubu no dažādiem skatu punktiem, izmantojot lineāro perspektīvi ar diviem satekpunktēm. Veido kuba apjomu štrihojot vai aplicējot. Zina otršķirīga elementa ievietošanas pamatprincipus gleznā. Saskata horizontu ainavā. Glezno, izmantojot dažādus klājumu veidus un akcentējot pirmo plānu.

Tēma	Ieteicamais stundu skaits	Temats	Sasniedzamie rezultāti
Zīme, simbols, ornaments	6	Īpašuma zīmes Piktogrammas	Ir priekšstats par īpašuma zīmēm un piktogrammām. Ir priekšstats par piktogrammu veidošanas nosacījumiem. Pārzīmē piktogrammas. Veido informatīvi vizuālu darbu, izmantojot rakstu zīmes vai piktogrammas.
Glezniecības žanri	4	Cilvēka ķermeņa skicēšana Figurālā kompozīcija antīkās mākslas paraugos	Ir priekšstats par cilvēka ķermeņa proporcijām. Saskata cilvēka siluetus antīkās mākslas paraugos. Skicē cilvēka ķermeni. Veido figurālu kompozīciju.
Sarunas par mākslu	4	Arhitektūra Dzīvojamās mītnes būvēšanas vēsturiskie pamatprincipi	Ir priekšstats par arhitektūru. Ir priekšstats par būvelementiem – balstu, pārsegu un velvi. Ir priekšstats par dzīvojamās ēkas celtniecības attīstību. Atšķir dzīvojamo ēku no sabiedriskas ēkas.

7. klase

Tēma	Ieteicamais stundu skaits	Temats	Sasniedzamie rezultāti
Mākslinieciskie izteiksmes līdzekļi	4	Trīsstūrveida kompozīcija stājdarbos Dominante un kontrasts	Zina māksliniecisko izteiksmes līdzekļu – dominantes un kontrasta – lietošanas iespējas mākslas darbā. Veido savu kompozīciju plaknē.
Krāsa	4	Krāsu salikumi mākslas darbos (impresionisms un postimpresionisms) Krāsu līdzsvars Krāsa un punkts mākslas darbā Gleznojums pamatkrāsās	Ir priekšstats par impresionisma un postimpresionisma glezniecību. Saskata pamatkrāsu gleznošanas tehnikas daudzveidību. Ir priekšstats par krāsas optisko ilūziju mākslas darbā. Veido krāsu kompozīciju aplikācijas tehnikā vai datorgrafikā.
Telpiskums, telpa, objekts	8	Monumentālā glezniecība Ornamentālie sienu apgleznojumi (Knosas pils) Vitrāža Arhitektūras dažādība (gotika) Interjers un interjerista darba specifika	Ir priekšstats par glezniecības veidiem. Attēlo dažādas formas savos darbos. Saskata ornamentu daudzveidību cittautu mākslā. Skicē ornamentālu kompozīciju, kurā akcentēti krāsu un laukumu kontrasti. Veido kompozīciju aplikācijas tehnikā. Saskata gaismas un krāsas mijiedarbību mākslas darbā. Veido skici vitrāžai. Grupu darbā veido telpas iekārtojuma projektu vai telpas izkārtojuma plānu.
Dizains	4	Reklāmdizains Plakāts Latvijā Lakonisms, izteiksmīgums, informācija mākslas darbā	Saskata reklāmas kā informatīvā ziņojuma daudzveidību. Ir priekšstats par plakāta veidošanas nosacījumiem. Veido plakāta skici aktuālam tematam.

Tēma	Ieteicamais stundu skaits	Temats	Sasniedzamie rezultāti
Cilvēka ķermenis	4	Lineārās perspektīvas ar diviem satekpunktiem kompozīcija mākslas darbā Cilvēka attēlojums mākslas darbā (renesanse)	Saskata telpiskuma vizualizāciju mākslas darbos. Ir priekšstats par portretējamā cilvēka attēlošanas pamatnosacījumiem renesansē. Ir priekšstats par gleznas kompozīcijas plāniem, to veidošanas nosacījumiem. Veido daudzplānu kompozīciju.
Glezniecības žanri, stili	4	Mākslas stils (kubisms) Kubisma pamatlicēju darbu reprodukcijas Kolāžas elementi mākslas darbā	Ir priekšstats par kubismā izmantotajiem izteiksmes līdzekļiem. Izmanto kolāžas tehniku savā darbā. Veido līdzsvarotu kompozīciju, izmantojot dekoratīvos izteiksmes līdzekļus. Radoši veic darbu brīvi izvēlētā tehnikā, izceļot kādu īpašību (piemēram, krāsu, līniju, formu, faktūru).
Zīme, simbols, ornamenti	2	Cilvēka siluets lietišķajā mākslā Sengrieķu mākslas paraugi Ornamenti	Iepazīstas ar senajiem trauku apgleznojumiem. Ir priekšstats par trauku apgleznošanas pamatprincipiem un ornamentiku. Zīmē trauku kopijas.
Saruna par mākslu	4	Latviešu glezniecības aizsākumi (J. Rozentāls, V. Purvīts, J. Valters)	Ir priekšstats par latviešu glezniecību. Saskata reālisma glezniecības iezīmes latviešu vecmeistaru darbos.

8. klase

Tēma	Ieteicamais stundu skaits	Temats	Sasniedzamie rezultāti
Mākslinieciskie izteiksmes līdzekļi	4	Daudzplānu kompozīcija Redzes horizonts stājdarba kompozīcijā 19. gadsimta reālisma māksla	Atrod horizontu fotogrāfijās un reprodukcijās. Saskata trīsplānu kompozīciju reprodukcijās un mākslas darbos. Ir izpratne par horizontu (piemēram, augsts, zems, slīps) un telpiskumu. Salīdzina dažādos laikmetos gleznotas ainavas. Izvēlas ainavas reprodukciju un glezno tās kopiju tušas mazgājumā vai akvareļtehnikā (cenšas ievērot telpiskumu un stilizācijas paņēmienus). Glezno reālistisku ainavu.
Krāsa	4	Krāsu laukumi glezniecībā Fovisms Krāsu kontrasts, līdzsvars un dekoratīvitate	Zina krāsu laukumu izmantošanas iespējas mākslas darbā. Ir priekšstats par mākslas stilu fovismu. Saskata krāsu kontrastu un līdzsvaru mākslas darbā. Iekļāj krāsu laukumus dekoratīvā gleznojumā.
Telpa, telpiskums	8	Arhitektūra (baroks) Telpiskuma radīšanas nosacījumi plaknē	Saskata arhitektūras izteiksmes līdzekļus. Attēlo savos darbos kontrastu laukumus, vērojot baroka arhitektūru. Skicē iekštelpu, nosakot apgaismotas telpas laukumus.
Zīme, simbols, ornamenti	8	Teksts – grafiska zīme Burtu stilistikā vienotība mākslas darbā Hieroglifu vizuālā izteiksmība Haika – ierosme mākslas darbam Tušas gleznojums Skaņas vizualizācija	Saskata burta kā grafiskas zīmes daudzveidīgu lietojumu mākslas darbā. Iepazīstas ar dažādiem burtu šriftiem (datorgrafikā – fontiem). Radoši veido savas burtu skices. Veido dažādu burtu kompozīcijas, izmantojot datorgrafiku. Radoši vizualizē dzirdēto un izjusto savos mākslas darbos.

Tēma	Ieteicamais stundu skaits	Temats	Sasniedzamie rezultāti
Cilvēka ķermenis	4	Tēlniecība (modernisms) Apaļskulptūra tēlniecībā	Ir izpratne par cilvēka attēlojumu cittautu kultūrās. Iepazīstas ar dažādiem tēlniecības paraugiem apaļskulptūrā. Skicē figūras kustībā. Izloka no stieples figūru kustībā. Patstāvīgi (vai ar skolotāja palīdzību) veido apaļskulptūru.
Dizains	4	Modes dizains Audumu apdrukas daudzveidība	Pēta dažādu audumu apdruku paraugus. Salīdzina dažādu audumu paraugus. Izvēlas un iestrādā apdrukas elementus radoša darba veidošanā. Radoši veido auduma fragmenta apdruku, izmantojot dažādas atspiedumu tehnikas.
Sarunas par mākslu	2	Sarunas mākslinieku darbnīcā Mākslinieks un skatītājs Mūsdienu mākslas ekspozīcijas	Saskata mākslinieka informatīvo ziņojumu vizuālajā mākslas darbā. Veido jautājumus sarunai ar mākslinieku. Apskata mūsdienu mākslas ekspozīcijas (arī elektroniski).

9. klase

Tēma	Ieteicamais stundu skaits	Temats	Sasniedzamie rezultāti
Mākslinieciskie izteiksmes līdzekļi	4	Monumentālā glezniecība – freska, mozaīka Liels un mazs krāsu laukums	Ir priekšstats par monumentālās kompozīcijas veidošanas nosacījumiem. Prot apgleznot objektu, izvēloties attiecīga mākslas darba motīvus. Veido uzmetumu lielformāta kompozīcijai. Kārto dekoratīvā darba mozaīkas kompozīciju no maziem krāsu laukumiem.
Krāsa	6	Monohromā klusā daba Grafika – estamps Hromatisko un ahromatisko krāsu gaišināšana, tumšināšana, tonalitāte Optiskā māksla	Saskata gaismu un ēnu uzstādījumos. Attēlo gaismu un ēnu laukumus klusajā dabā. Zina par krāsu gaišināšanas un tumšināšanas iespējām mākslas darbā. Tonāli štriho vai aplicē tonālos papīros kluso dabu. Saskata optiskās ilūzijas veidošanās pamatnosacījumus mākslas darbos. Radoši veido optisko ilūziju dekoratīvā darbā. Veido grupu darbu, izmantojot vairāku mākslas darbu reprodukcijas, to fragmentu palielinājumus, samazinājumus un sajaukumus.
Telpiskums, telpa, objekts	4	Ēnu teātra veidi Improvizētais ēnu teātris Scenogrāfija	Iepazīstas ar scenogrāfiju kā mākslas veidu. Saskata apgaismojuma nozīmi scenogrāfijā. Saskata silueta izteiksmību ēnu teātrī. Improvizē ēnu teātri klasē (miniteātris). Izvēlas komentāru savam darbam un prezentē to.

Tēma	Ieteicamais stundu skaits	Temats	Sasniedzamie rezultāti
Dizains	4	Zīmols Rūpnieciskais dizains Rotu dizains (jūgendstils)	Ir priekšstats par zīmola veidošanas nosacījumiem. Zina pazīstamākos zīmolus. Veido zīmola skici atbilstoši nosacījumiem. Ir priekšstats par rūpniecisko dizainu. Ir priekšstats par rotu dizainu. Veido rotu, izmantojot plastiskos materiālus.
Cilvēka ķermenis	4	Cilvēka kustības attēlojums stājdarbos (futūrisms) Kino – kustību māksla	Saskata cilvēka kustības attēlojumu stājdarbos. Iepazīst kino kā daudzveidīgu vizuālās mākslas veidu. Lieto radošos darbos ātruma attēlojumu.
Zīme, simbols, ornaments	6	Kultūrvēsturiskās zīmes objektos un mākslas darbos (akmeņi, pieminekļi) Instalācija Daudzdimensionāls objekts	Ir izpratne par dažādiem mākslas veidiem. Saskata kultūrobjektus tuvākajā apkārtnē. Pēta kultūrobjekta rašanās nosacījumus. Dalās gūtajā pieredzē ar klasesbiedriem. Veido skici instalācijai. Sadarbībā ar klasesbiedriem veido instalāciju.
Sarunas par mākslu	6	Estētisms un funkcionālisms jūgendstilā Alberta iela – Rīgas jūgendstila pērle Izstāde	Saskata jūgendstila iezīmes Rīgas arhitektūrā. Saskata funkcionālisma nozīmību jūgendstila arhitektūrā. Apzinās mākslas darbu izstādes nozīmi personības attīstībā. Veido savu darbu ekspozīciju sadarbībā ar skolotāju.

Izmantojamie mācību līdzekļi un metodes

Līdzekļi

Izglītojamā mācību piederumi:

krāsas (guaša, akvarelis);
krītiņi (pastelis, vaska, tāfeles krīti);
zīmuļi (krāsainie un parastie);
flomāsteri, marķieri;
aplicējuma materiāli;
papīrs.

Mācību metodiskie līdzekļi:

gleznu reprodukcijas un citu mākslas darbu un priekšmetu kopijas;
mākslas grāmatas, enciklopēdijas un elektroniski sagatavoti materiāli.

Metodes

Radošs individuālais darbs;
radošs darbs grupā;
stāstījums;
stāsta sacerēšana, komentārs par darbu;
diskusija;
spēle;
pētījums;
projekts;
mācību ekskursija;
eksperiments;
darba pašvērtējums, klasesbiedru, skolotāja novērtējums.

Mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni

Lai daudzpusīgi un maksimāli objektīvi novērtētu katra izglītojamā apgūto prasmju, iemaņu un zināšanu līmeni, vērtējumā jāiekļauj gan apgūto zināšanu apjoms, gan iegūtās prasmes, gan attieksmi pret izglītības ieguves procesu un individuālo attīstības dinamiku, ievērojot arī katra izglītojamā veselības stāvokli un uztveres spējas. Pārbaudīt un novērtēt visas komponentes var tikai pedagogs, kas ikdienā darbojas klasē, kā arī paši izglītojamie savstarpējā novērtējumā un pašnovērtējumā. Mācību sasniegumu vērtēšana notiek pēc Ministru kabineta 2006. gada 20. jūnija noteikumiem Nr. 492 "Mācību sasniegumu vērtēšanas kārtība speciālās izglītības programmās".

Ievadvērtēšana

Ievadvērtēšanas mērķis ir konstatēt izglītojamo sagatavotības līmeni un motivēt izglītojamos aktīvam darbam.

Kārtējā vērtēšana

Kārtējo pārbaūžu mērķis ir veidot un attīstīt vispārējās un vizuālās mākslas priekšmeta specifiskās prasmes, nostiprināt izglītojamo iegūtās zināšanas, sagatavot izglītojamos tēmas, tēmas daļas, semestra un gada nobeiguma pārbaudes darbam atbilstoši izglītojamo spējām un veselības stāvoklim.

Kārtējās pārbaudes var tikt organizētas mācību tēmas apguves laikā ar diagnosticējošu mērķi. To skaitu, izpildes laiku, vērtēšanas kritērijus skolotājs izvēlas (nosaka) atkarībā no pārbaudes mērķiem, klases un katra izglītojamā individuālās sagatavotības un veselības stāvokļa. Kārtējām pārbaudēm var izmantot mutvārdu pārrunas, diskusijas un atbildes uz jautājumiem, nelielu projektu vai pētījumu prezentēšana. Kārtējās pārbaudes var veikt skolotājs vai izglītojamie paši (pašnovērtējums, savstarpējā novērtēšana). Kārtējām pārbaudēm jāstimulē sistemātiska darba paraduma veidošanos izglītojamajos un jāpalīdz pedagogiem novērtēt izglītojamo (individuālo un klases) attīstības dinamiku un spriest par mācīšanās un mācīšanas efektivitāti.

Noslēguma vērtēšana

Tēmas, semestra vai mācību gada nobeigumā skolotājs veido noslēguma pārbaudes darbus, lai novērtētu apgūtās zināšanas, prasmes un iemaņas atbilstoši mācību programmas prasībām izglītojamo spējām un veselības stāvoklim, tam izmanto praktiskos darbus. Izglītojamo sniegtus vērtē 10 ballu skalā (5.–9. klasei).

Pārbaudes darbos ne tikai pieļaujama, bet noteikti ieteicama programmatūras palīdzības sistēmas un interneta resursu lietošana.